

51,5±3,2% (p<0,001), și frecvența majoră aparține gradului accentuat (gr. II) – 82,6±2,72% (p<0,001).

3. La 67,7±3,2% (p<0,001)) de persoane pe republică a fost stabilită etiologia virală a cirozei hepatice, cu cota majoră de ciroza hepatică provocată de HCV, în 99,2±1,0% (p<0,001) de cazuri bolnavii au prezentat faza activă a procesului, cu evoluția progresivă, și în 51,6±3,4% de cazuri pe republică posedă gradul subcompensat. Nici la o persoană interviuată nu a fost diagnosticată evoluția stabilă a procesului patologic. Din numărul total al persoanelor interviuați, au suportat hepatita virală în anamneză 49,7±2,5%(p<0,001) de cazuri pe republică, față de 50,3±2,2 % (p<0,001) de cazuri neafectate, și în 45,6±1,9% de cazuri hepatita virală a fost provocată de HBV. Perioada medie în ani, de la suportarea hepatitei virale până la diagnosticarea cirozei constituie 10,6±0,72 ani.

6. În structura morbidității prin patologii concomitente frecvența majoră de 68,8%±2,9% aparține maladiilor sistemul gastro-intestinal, și la un bolnav revin 2,1 patologii tractului gastro-intestinal (1:2,1). Au beneficiat tratamentul de staționar 97,0±2,6% (p<0,001) din bolnavi pe republică. Majoritatea respondenților au răspuns că sunt în concediul medical de 2 ori pe an. Rata tratamentul de reabilitare a respondenților este foarte scăzută, și numai în 10,9±1,2% (p<0,001) pe republică ele au beneficiat tratamentul sanatorial, frecvența căruia a fost maximum o dată pe toata perioada bolii, față de 89,1±3,1% (p<0,001) de cazuri când pacienții nu au beneficiat tratamentul de reabilitare sub nici o formă.

Bibliografie

1. Georgeta Zanoschi. Sănătatea Publică și Management Sanitar. EDIT DAN, Iași, 2003, p.12-18, 26-31.
2. Marcu Aurelia, Marcu G. M., Vitcu Anca Gabriela. Metode utilizate în monitorizarea stării de sănătate publică. București, 2002, p. 34-35, p. 124-142, p.178-179.
3. Promovarea sănătății și educație pentru sănătate. Școala Națională de Sănătate Publică și Management. Editura PUBLIC H PRESS, București, 2006, p.7-17.
4. Sănătatea Publică în Moldova. Anuar statistic, aa. 1998-2009. Centrul Național de Management în Sănătate. Chișinău.
5. Vladescu Cristian. Sănătatea Publică și Management Sanitar. Cartea Universitară, București, 2004, p.78.
6. Мировая статистика здравоохранения, 2009 год. ВОЗ, 2009 г., стр.150-151.
7. Web Site-ul: Organizației Mondiale Sănătății: www.who.int
8. Bazele de date on-line OMS: *European health for all database (HFA-DB)*. WHO, Regional Office for Europe, update, Iuly, 2011.

PARTICULARITĂȚILE ACTUALE DE ORGANIZARE ȘI DEZVOLTARE A SECTORULUI MEDICAL PRIVAT ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Larisa Catrinici

Catedra Medicină Socială și Management “Nicolae Testemițanu”, USMF „Nicolae Testemițanu”

Summary

Current features in organization and development of private sector in the Republic of Moldova

Systemic approach to managing the organization and development of private medical segment is an option for improving the efficiency of health care.

Efficient use of private structural and functional capacity will contribute to increase investment efficiency in sector and to reduce the patient's inequities in access to universal health care.

Rezumat

Abordarea sistemică a managementul în organizarea și dezvoltarea segmentului medicinei private este o opțiune pentru ameliorarea eficienței sistemului sănătății.

Utilizarea eficientă a capacităților structurale și funcționale private din domeniu va contribui la majorarea randamentului investițiilor în ramură și reducerea înecităților în accesul universal al pacienților la serviciile medicale.

Actualitatea

În situație, când asigurarea populației, atât cu diferite tipuri de servicii medicale cât și calitatea lor în sectorul public sunt depășite de așteptările și necesitățile reale a consumatorului, pacienții sunt în căutarea rezolvării problemelor sale de sănătate, suportând cheltuieli neplanificate.

În aceste circumstanțe utilizarea investițiilor și capacității sectorului privat sub formă de parteneriate este o soluție oportună.

Evoluția și dezvoltarea sectorului privat, evident este determinată de nivelul economic, de reglementările vieții sociale, de posibilitățile sistemului sanitar public și de solicitările pacienților. La etapa reducerii constrângerilor normative pentru instituirea și organizarea unităților medico-sanitare private, în țară s-a deschis o opțiune pentru agenții economici de a investi și veni pe piață cu noi servicii medicale.

Evaluarea structurii sectorului privat actual, constată un dezechilibru în amplasarea teritorială, exprimată prin lipsa în unele regiuni și o contrapunere a unui număr considerabil de servicii uniforme în alte teritorii. De asemenea spectrul serviciilor medicale private, nu se însoțește de o argumentare a necesității dictate de lipsă de acces.

Respectiv apare necesitatea implementării unui management sistemic privind marketingul pieții medicale, inclusiv private, care va contribui la utilizarea eficientă a infrastructurii și capacităților existente, prevenirea apariției unei concurențe neloiale și cel mai important asigurarea securității și inofensivității pieții medicale.

Obiectivele

Obiectivele studiului s-a rezumat în evaluarea pieței medicale private la etapa actuală, diversitatea serviciilor prestate și identificarea locurilor tari și slabe în managementul organizării serviciilor de sănătate prestate de către agenții economici privați, care va permite de a identifica posibilele segmente de intersecție între furnizorii publici și privați oportune pentru a consolida și a oferi servicii calitative, sigure și inofensive, corespunzător așteptărilor pacienților.

Materiale și metode

Studiul s-a bazat pe evaluarea activității instituțiilor medicale private amplasate corespunzător criteriului: "Regiuni de dezvoltare", adoptate prin legea RM nr. 438 din 28.12.2006 „privind dezvoltarea regională în Republica Moldova”, publicată la 16.02.2007 în Monitorul Oficial Nr. 21-24. Nomenclatorul instituțiilor medicale private, aprobat prin ordinul ministrului sănătății nr.338 din 26.04.2011 și informația statistică în domeniu.

Rezultate și discuții

În structura instituțiilor private conform situației în anul 2011 au fost autorizate de către Ministerul Sănătății 12 spitale private, cu o capacitate totală de 318 paturi.

Amplasarea geografică a lor este în zona de nord a Moldovei – 2, în orașul Briceni -1și în municipiul Bălți -1 spital, și 10 în municipiul Chișinău.

4 spitale sunt monoprofil: 2 profil oftalmologie, 1 boli interne și 1 ginecologie și obstetrică și respectiv 8 spitale sunt din categoria multiprofil cu serviciul de terapie intensivă, reanimare și secții specializate.

În cadrul tuturor 12 spitale sunt organizate servicii specializate de ambulatoriu. În structura doar a 3 spitale (2 în - mun. Chișinău și 1 în mun. Bălți - zona de nord) este organizată medicina

de familie drept subdiviziune și se acordă asistența medicală în cadrul asigurărilor obligatorii de asistență medicală pentru pacienții înregistrați pe listele medicilor de familie.

Repartizarea instituțiilor medico-sanitare private de asistență medicală specializată de ambulatoriu cu referință față regiunile de dezvoltare prezintă următorul tablou:

În zona de Nord, care include: municipiul Bălți, raioanele Briceni, Dondușeni, Drochia, Edineț, Fălești, Florești, Glodeni, Ocnîța, Rîșcani, Sîngerei, Soroca, sunt licențiate 44 servicii specializate de ambulatoriu - persoane juridice, inclusiv 7 în localitățile rurale.

Tabela nr.1

Structura instituțiilor medico-sanitare private dislocate în Zona de Nord a Republicii, conform situației la 01.01.12

Nr. d/o	Localitatea	Nr. total de instituții licențiate	Inclusiv în loc. rurale	Spital	SSA	Serviciul de recuperare	Asistența stomatologică (persoană juridică)
1.	mun. Bălți	45	-	1	13		31
2.	r-nul Briceni	9	-	1	2		6
3.	r-nul Dondușeni	0					-
4.	r-nul Drochia	11	2	-	3		8
5.	r-nul Edineț	18	-	-	6		12
6.	r-nul Fălești	11	2	-	3		8
7.	r-nul Florești	25	1	-	8		17
8.	r-nul Glodeni	6	-	-	1	1	4
9.	r-nul Ocnîța	13	1	-	4		9
10.	r-nul Rîșcani	0					
11.	r-nul Sîngerei	4	1	-	1		3
12.	r-nul Soroca	9	-	-	3		6
	Total:	151	7	2	44	1	104

În cadrul a 2 raioane: Dondușeni și Rîșcani nu sunt înregistrați agenți economici privați pe profilul medicină generală.

În localitățile rurale instituțiile private sunt amplasate în 5 raioane: Drochia, Fălești, Florești, Sîngerei și Ocnîța.

În zona de Centru, care include raioanele: Anenii Noi, Călărași, Criuleni, Dubăsari, Hîncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Rezina, Strășeni, Șoldănești, Telenești, Ungheni sunt licențiate 34 instituții specializată de ambulatoriu -persoane juridice, doar în 2 raioane Hîncești și Orhei sunt câte o instituție care activează în localitățile rurale.

Situația în municipiul Chișinău este cea mai diversă din punct de vedere de servicii, tehnologii și unități medico-sanitare, cu cea mai mare concentrare a serviciilor diagnostice și consultative, inclusiv instituții de acordare a asistenței medicale urgente prespitalicești.

Tabela nr.2

Structura instituțiilor medico-sanitare private dislocate în Zona de Centru și municipiul Chișinău

Nr. d/o	Localitatea	Nr. total de instituții licențiate	Inclusiv în localități rurale	Spital	SSA	Serviciul de recuperare	Asistența stomatologică (Persoană juridică)
Zona de Centru							
1.	r-nul Ialoveni	2	-	-	2		-
2.	r-nul Anenii Noi	2	-	-	2		-
3.	r-nul Călărași	3	-	-	2	1	-
4.	r-nul Criuleni,	1	-	-	1		-
5.	r-nul Dubăsari	1	-	-	-	1	-
6.	r-nul Hîncești	3	2	-	3		-
7.	r-nul Nisporeni	-	-	-	-		-
8.	r-nul Orhei	7	1	-	7		-
9.	r-nul Rezina	4	-	-	4		-
10.	r-nul Strășeni	2	-	-	2		-
11.	r-nul Sîngerei	-	-	-	-		-
12.	r-nul Soroca	3	-	-	3		-
13.	r-nul Șoldănești	1	-	-	1		-
14.	r-nul Telenești	2	-	-	2		-
15.	r-nul Ungheni	5	-	-	5		-
	Total:	36	3		34	2	-
1.	mun. Chișinău	387	-	10	158	-	219

Tabela nr.3

Structura instituțiilor medico-sanitare private dislocate în Zona de Sud și UTA Gagauzia

Nr. d/o	Localitatea	Nr. total de instituții licențiate	Inclusiv în localități rurale	Spital	Serviciul specializat de ambulator	Serviciul de recuperare	Asistența stomatologică
Zona de Sud							
1.	r-nul Basarabeasca	-	-	-			-
2.	r-nul Cahul	32	2	-	9	1	22
3.	r-nul Cantemir	-	-	-	-		-
4.	r-nul Căușeni	3	-	-	1		2
5.	r-nul Cimișlia	4	-	-	2		2
6.	r-nul Leova	-	-	-			-
7.	r-nul Ștefan Vodă,	2	-	-	1		1
8.	r-nul Taraclia	5	1	-	2		3
	Total	46	3	-	15	1	30
UTA Gagauzia							
1.	r-l Comrat	4	-	-	4	-	-
2.	r-l Ceadâr Lunga	2	-	-	2	-	-
3.	r-nul Vulcanești	-	-	-	-	-	-
	Total	6	-	-	6		

Astfel, 158 de servicii specializate de ambulatoriu în mun. Chișinău, înzestrate cu tehnologii diagnostice moderne și un spectru larg de profiluri consultative, pe lângă capacitatea mare a sectorului public specializat de ambulatoriu. Doar 6 instituții amplasate în mun. Chișinău au organizat filiale în teritoriu, inclusiv în localitățile: mun. Bălți, or. Rezina, or. Orhei, or. Comrat și 2 în localitățile sătești ale r-ului Glodeni.

Tabela nr.4

Diversitatea și capacitatea serviciilor oferite în instituțiile private în dependență de profil corespunzător numărului de descreștere

		zona de Nord	zona de Centru	zona de Sud	UTA Gagauzia	mun. Bălți	mun. Chișinău	Total
1.	internist	15	10	3	3	4	85	120
2.	USG	4	6	2	2	1	51	66
3.	fizioterapie	7	5	2	2	2	44	62
4.	kinetoterapia	4	3	1	2	1	50	62
5.	neurolog	8	7	1	1	1	43	61
6.	ginecologia	5	10	1	2		39	57
7.	oftalmologie	6	8	2	2	4	32	54
8.	laborator	1	7	1	1	1	33	44
9.	dermatologie	4	4	1	1	4	27	41
10.	diagnostica funcțională	5	3	-	2	1	28	39
11.	urologie	1	2	-	-	2	27	32
12.	stomatologie cu ortopedie	6	2	-	1		21	30
13.	LOR	1	-	1	1	1	26	30
14.	psihoterapie	1	1	1	-	2	25	30
15.	chirurgie	1	1	-	-	1	26	29
16.	pediatrie	1	3	-	-	1	21	26
17.	cardiologie	1	2	-	-		21	24
18.	endoscopia						22	22
19.	staționar de zi	1	2	-	-	1	18	22
20.	endocrinolog	3	-	2	2		14	21
21.	asistența la domiciliu	7	2	1	-		9	19
22.	gastrologie și hepatologie						18	18
23.	anestezia și terapie						18	18
24.	ortopedia și traumatologie					1	16	17
25.	TC	1	1	1			8	11
26.	medic de familie		1			1	9	11
27.	rentghenografia					1	9	10
28.	homeopatie	-	1	-	-	30	6	37
29.	RMN	-	-	-	-	-	6	6
30.	vaccinarea						6	6
31.	pneumolog	-	1	-	-		5	6
32.	proctologie						5	5
33.	osteodensitometria						4	4
34.	reumatologia		1				4	4
35.	Transport sanitar asistat	1	-	-	-		2	3
	Total:	84	82	20	22	60	748	1015

În zona de Sud, care include raioanele: Basarabeasca, Cahul, Cantemir, Căușeni, Cimișlia, Leova, Ștefan Vodă, Taraclia, constatăm 15 unități sanitare private, inclusiv 3 în localitățile rurale.

Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia dispune doar de 6 instituții private, inclusiv 1 este filiala din Chișinău, localitățile rurale nu dispun de instituții medicale private. Studiarea pieții medicale private, corespunzător criteriilor: profilul consultativ, tipul de servicii diagnostice și curative specializate, la fel a constatat anumite particularități de dezvoltare și organizare, care tind spre decizi și management aleatoriu.

Astfel, 74 la sută din oferte se propun în instituțiile amplasat pe teritoriul municipiului Chișinău, fiind urmat de zona de Nord cu 8 la sută și în final zona de Sud în comun cu UTA Gagauzia doar 4 la sută din cele prestate. Cele mai solicitate servicii medicale de către pacienți și respectiv se atestă o creștere a numărului în ultimii ani este serviciul consultativ efectuat de medic internist cu indicarea investigațiilor din categoria imagisticii (USG) și diagnostica funcțională. O pondere esențială între specialiști înguști reprezintă profilul neurologic, ginecologic și oftalmologic. Sunt solicitate serviciile de Reabilitare Medicală și Medicină Fizică.

Este necesar de menționat, că numărul de dispozitive medicale performante cum ar fi Tomograf Computerizat, Rezonanță Magnetică Nucleară și capacitățile serviciului rentghenologic sunt în creștere în sectorul privat de rând cu cel de stat, astfel asigurând un acces pentru populație, care începe a ieși de sub control, cu apariția unui pronostic de risc din punct de vedere a securității radiologice și rentghenologice.

Începând cu anul 2006 se organizează în instituții private medicina de familie care se încadrează în contracte de colaborare cu CNAM. Astfel corespunzător nomenclatorului în 9 instituții ale municipiului Chișinău sunt autorizate servicii prestate de către echipa medicului de familie cu integrarea în lanțul general de mecanisme, colaborări și prestații pentru a oferi întregul pachet garantat de stat.

Etapă, antrenării instituțiilor private în relații contractuale cu CNAM pentru asistența medicală primară, specializată de ambulatoriu, investigații performante, asistența spitalicească este o motivație importantă pentru a aplica în unitățile private un management adecvat cerințelor și așteptărilor pieții.

Această etapă schimbă esențial managementul intern al instituțiilor private, dat fiind faptul, că se implementează exigențele și rigorile de monitorizare mai amplă, evidență, analiză ce se referă la componentul medical.

Concluzii

- Circumstanțele motivante, ce oferă opțiuni pentru întreprinzători de a investi și organiza instituții medicale private au apărut în Republica Moldova începând cu anii 1990 cu continuă majorare pe fondalul de reducere a monopolului statului și declararea drept priorității stabilirea relațiilor de parteneriat public-privat.
- Organizarea serviciilor private și desfășurarea instituțiilor medicale private în teritoriu este concentrată spre municipiul Chișinău, constituind 74 la sută din toate instituțiile incluse în Nomenclatorul țării.
- Diversitatea serviciilor se organizează, fără a ține cont de necesitatea reală a profilului dat și infrastructura deja existentă, cu apariția riscurilor de transformarea concurenței benefice în negativă.
- Parteneriatul public-privat (PPP) a introdus o nouă paradigmă în asigurarea accesului la servicii de sănătate în Republica Moldova și este un mijloc pentru atingerea unor scopuri multiple, și anume:
 - o a) asigurarea accesului universal la servicii performante și specializate prin atragerea investițiilor private pentru realizarea serviciilor costisitoare și de înaltă performanță;

- b) utilizarea resurselor neexploatate și capacităților oferite ale sectorului privat cu reducerea decalajelor ce țin de infrastructura serviciilor de sănătate pentru populația din diferite zone de dezvoltare a țării;
- c) perfecționarea nivelului de calitate și securitatea serviciilor prestate prin implementarea unui management al marketingului pieței medicale.
- d) asigurarea populației cu venituri mici și foarte mici cu servicii de sănătate prin relațiile de PPP;
- e) reducerea cheltuielilor suportate de pacienți în rezolvarea problemelor de sănătate, cu reducerea costurilor în sistemul de sănătate;
- f) consolidarea serviciilor de sănătate pentru a face față necesităților și așteptărilor populației;

Bibliografie

1. Legea RM nr. 438 din 28.12.2006 „privind dezvoltarea regională în Republica Moldova”, Monitorul Oficial Nr. 21-24;
2. Nomenclatorul instituțiilor medicale private, aprobat prin ordinul ministrului sănătății nr.338 din 26.04.2011;
3. Politicile în Parteneriatul Public Privat în sănătate, Institutul pentru dezvoltare și inițiative sociale, 2011;
4. Rapoartele statistice publicate se către CNMS al MS anii 2006-2012.

UNELE ASPECTE A MANAGEMENTULUI SISTEMIC DE CALITATE IMPLEMENTAT ÎN INSTITUȚIE MEDICALĂ PE EXEMPLUL CENTRULUI MEDICAL „GALAXIA”

Larisa Catrinici

Centrul Sănătății Familiei Galaxia

Summary

*Some aspects of management quality system implemented in the
medical institution in example of Health Center "Galaxia"*

Service Management is indirect dependency on satisfaction management. In addition to organization activity management and service supply, assessment management has an imposing importance in achieving the desired goals.

The necessity for marketing research orientation, bottom-up adequate communication and satisfaction measurements are useful levers to improve offered medical services.

Rezumat

Administrarea serviciilor este în directă dependență de administrarea satisfacției. Pe lângă managementul organizării activității și prestării serviciilor, managementul evaluării are o importanță impunătoare în atingerea scopurilor scontate.

Necesitatea orientării cercetării de marketing, comunicării adecvate de jos în sus și măsurarea satisfacției sunt pârghii utile de îmbunătățire a serviciilor oferite.

Actualitatea

Ideea de a crea un model de tehnici, care va permite de a înțelege modul în care îmbunătățirea anumitor factori interni, va influența satisfacția, a fost motivată de necesitatea concentrării resurselor asupra priorităților de îmbunătățire. În termeni practici elaborarea procedurii s-a bazat pe cercetări anterioare și pe înțelegerea de către noi a serviciului, examinarea plângerilor și mulțumirilor și o analiză ulterioară a datelor de sondaje existente.

Obiectivele care au fost stabilite la elaborarea noilor tehnici(proceduri) de perfecționare